

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18 uri
datum naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12-50, za
tiskarstvo D 20-50, dostavljen na
D 14—, na izkaznice D 12—
inzerati po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABOR"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, L. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 24. — SLS poštnoštevnica
način št. 11787.
Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 10. julija 1923.

Številka: 152

Klerikalci ne zapuste Beograda.

Seja vodstva SLS v Celju. — Ostri napadi na Radića.

Celje, 8. jul. Danes se je vršila tu seja vodstva SLS, ki so jo tudi v Beogradu z napetostjo pričakovali, ker je po ostrih izjavah klerikalnih poslancev Hohnjaca in Vesenjaka, ki sta radi novih davkov grozila z abstinenco po Radićevem vzoru, mnogo ljudi mislilo, da se bodo klerikalci odločili za preloz z Beogradom in za abstinenco. Dalekovidnejši politični krogi so sicer to že vnaprej smatrali za izključeno, ker poznajo ljubezen klerikalnih poslancev do poslan-
skih dijet in do drobtinice z vladne mize,

ki pomenijo zanje strankarski profit, in da so za to voljni prodati v skrajnem slučaju tudi avtonomijo. Na današnji seji vodstva SLS se je pokazalo ostro nasprotstvo proti Radićevi politiki in čuli so se nanj najostrejši napadi. Sklepi nam trenutno še niso podrobno znani, gotovo pa je, da so sklenili ostati v skupščini in v blagi opoziciji skušali vzeti iz vladnih rok, kar bodo le mogli dobiti. Radićaleci si bodo oddahnili in bodo dali Korošcu lepo še naprej na tihem zobati iz vladnih jasl.

Skupščina slovenskega učiteljstva v Ptuj.

Ptuj, 9. jul. V soboto in nedeljo, 7. in 8. julija se je vršila v Ptuj III. skupščina UJU, poverjenišstva Ljubljana. Večina delegatov okr. učiteljskih društev je prišla v Ptuj že v soboto predpolne ob 10. uri. Na kolodvoru so sprejeli in pozdravili delegate okr. glavar dr. Pirkmajer, mestni vojaški poveljnik, mestni župan ter učiteljsko društvo za ptujski okraj. Pozdravom je odgovoril poverjenik UJU Luka Jelenc. Raz številnih poslopij v mestu so plapolale prišlece v pozdrav državne in narodne zastave. Seje odsekov ter širjega odbora UJU so se vršile dopoldne in popoldne v šolskih prostorih »Mladike«. Zborovanje delegacij, ki se je pričelo ob 17. uri popoldne, ter trajalo do pol 2. ponoči, pa v Društvenem domu. Že čas sam, ki se je uporabil za stvarno stanovsko in strokovno delo, znači, kako ogromno delo se je izvršilo. Poleg poročil društvenih funkcionarjev in upravnikov društvenih glasil se je temeljito razpravljalo o predlogih raznih učiteljskih društev, o katerih so poročali posamezni predsedniki odsekov. Točka »Socialna ustanova učiteljstva v Sloveniji« se je morala preložiti na drugi dan ter so se proti 1. uri ponoči izvršile še volitve. Poverjenikom je zopet izvoljen stari borec za stanovske pravice Luka Jelenc, njegovim namestnikom pa Ant. Gnus iz Dola. Strokovni tajnik je Rud. Dostal, blagajnik Fegic, urednik »Uč. Tovariša« Ivan Dimnik, odborniki pa Lapajne, Ljudevit Potočnik, Peter Močnik, Anton Hren, namestniki: Vilibald Rus in Marija Godec. V nadzorstvo

so voljeni: Jos. Rajšp, Luznar in Vita Zupančičeva.

V nedeljo so ob 8. uri zjutraj imeli zborovanje: »Učiteljska samopomoč«, »Učiteljski dom« ter odbor obmejnega učiteljstva. Po 9. uri se je vršila skupščina, ki je trajala do 13. ure. Skupščino so po-
častili okr. glavar dr. Pirkmajer, poverjenik naučne uprave iz Zagreba, starosta mariborske sokolske župe in predsednik »Solske Matice« dr. Pivko i. dr. Po običajnih prisrčnih pozdravih se je prešlo na dnevni red ter je o točki »Program UJU« govoril temeljito blizu 2 uri nadzornik Fiere, o temi »Sodobne zahteve vzgoje in narodne prosvete« je razpravljal nad vse zanimivo in temeljito Dr. phil. Fr. Zgeč. Za tem je govoril Fr. Skulj o »Socialni ustanovi učiteljstva Slovenije«, o kateri temi se je vnela prav živahna debata. H koncu so bile sprejete resolucije tihoče se strokovnega in stanovskega dela učiteljstva.

Omeniti nam je še, da je bila ob otvoritvi skupščine poslana udanostna izjava učiteljstva Nj. Velikostanju kralju Aleksandru. Popoldne se je vršil v Narodnem domu banket, katerega so se udeležili razni častni gostje ter odbor poverj. UJU, pri kateri priliki se je povedalo več lepih, prisrčnih napitnic. Ves potek skupščine, katere se je udeležilo krog 500 učiteljev in učiteljic, je pokazal, da se učiteljstvo vključuje v bednemu stanju ni izgubilo svojih idealov. Merodajni krogi naj se tudi že skoraj zavedajo svojih dolžnosti ter dajo najzvestejšim delavcem za državo potrebni kruh!

Beogradsko delavstvo za stavkajoče pomorce.

Krivali med socialisti in komunisti. — Minister mornarice za stavkajoče pomorce.

Beograd, 9. julija. Za včeraj ob 19. uri je bilo na trg pred hotelom »Slavija« sklicano veliko zborovanje organiziranega beogradskega delavstva, da manifestira solidarnost s stavkajočimi pomorščaki. Policija je shod prepovedala, nakar so sklicatelji sklicali shod v delavski dom. Velika dvorana je bila natočena polna. Predsednik delavske zveze Pavinković je zbor otvoril in v daljem govoru protestiral proti preganjanju delavstva s strani vlade, ki se stavi ne le v stran delodajalcev. Govorili so še delegati raznih korporacij: zveze jugoslov. pomorščakov, poslanec Divac, delegat Ukvič, delegat ladijskih delavcev itd. ko je slednji kritiziral poslovanje centralnega odbora strokovnih organizacij. Še prišlo med komunisti in socialisti do viharjih prizorov. Predsednik združenja jugoslov. pomorcev kapetan Popel je zabranil dejanske spopade. Hrušč je trajal nad četrt ure. Ko se je razburjenje

Minister mornarice za stavkajoče pomorce. — poleglo, so komunisti zahtevali, da njihov govornik nadaljuje, socialisti pa so se upirali. Prišlo je zopet do burnih prizorov. Komunisti so klicali socialistom: upropastili ste vsa delavska gibanja in hočete tudi to. Ko se je hrup polegal, ste bili sprejeti dve resoluciji: V prvi se zahteva v interesu obalnega prebivalstva in v imenu lačnih pomorcev, naj vlada takoj prevzame ladje in naj v sporazumu z Zvezo pomorcev organizira promet. Končno se je z zadovoljstvom vzela na znanje izjava ministra mornarice, da so bili člani vojske in mornarice brez njegove vednosti uporabljeni za privatni promet. Minister je izjavil, da podčrtava svojo popolno solidarnost s stavkajočimi pomorci. Zborovalci so glasno vzklikali: naj živi stavka pomorcev, naj živi zveza pomorcev. V drugi resoluciji zborovalci ostro obsojajo reakcionarno in protipostavno postopanje beogradske policije napram delavskemu gibanju.

Sokolski dan v Konjicah.

Konjice, 8. julija. Konjice, to najzagrizenejše nemškutarsko gnezdo pred vojno, so bile v nedeljo pozorišče veličastne sokolske manifestacije. Trg je bil v zastavah, hiše in okna stanovanj narodno zavednih tržanov odičene s cvetjem in prapori v narodnih in državnih barvah. Celjsko sokolsko okrožje, v katerem so društva: Celje, Laško, Vojnik, Oplotnica, Sv. Jurij, Šmartno in Konjice, je priredilo tu svoj zlet z najlepšim uspehom. Sokolsko društvo v Konjicah se ni strašilo nikakih žrtev, da zasigura telovadišča in veselilnega prostora na dvorišču Narodnega doma. Ob 10. uri je pričakoval konjiški Sokol z mnogobrojnim narodnim občinstvom na kolodvoru drage goste, ki so prispeli s posebnim vlakom. Po kratkem pozdravu se je razvila mogočna povorka, na čelu sokolska konjenica domačih in celjskih bratov, godba nar. žel. glasbenega društva »Drava« iz Maribora, za praporom celjskega Sokola se je vrstilo sokolsko članstvo, naraščaj, deca in številno občinstvo, ki je prihitelo iz vseh sosednih krajev. Navdušenje, ki je vladalo v sokolskih vrstah in občinstvom med povorko po trgu, je bilo nepopisno, iz oken se je sipalo cvetje in gromoviti Zdravo! klici niso ponehali. Pred občinsko hišo je bil zbor Sokolstva in raz balkona sosednje hiše je pozdravil Sokolstvo narodni borec iz predvojne dobe v Konjicah br. dr. Prus, spominjajoč se pri tem težkih časov, ki so jih preživljali Slovenci pod avstrijskim terorjem v Konjicah; za prisrčen pozdrav se je v imenu Sokolstva zahvalil br. dr. M. Hrašovec iz Celja. Povorka se je na to nadaljevala na telovadišče, kjer so se vršile skušnje za popoldanski nastop. Ob 16. uri se je pričela javna telovadba, ki je nudila najlepši dokaz, ka-

ko intenzivno in smoteno se vrši prva in najvažnejša sokolska naloga; telesna vzgoja v celjskem sokolskem okrožju. — Telovadbo je vodil okrožni načelnik br. Križnik iz Laškega. Pri prostih vajah je nastopilo 60 telovadcev, 40 članic z vajami s kiji, 4 vrste na orodju, konjiška moška deca, celjski moški in ženski naraščaj v prostih vajah in na orodju pod vodstvom izbornega sokolskega voditelja br. Štempiharia, telovadbo je zaključila vrsta izbranih telovadcev na bradlji. Kakor so bile sicer vse telovadne točke izvajane najlepše, se moremo vendar nad vse pohvalno izjaviti o vajah s kiji članic in celjskega deškega naraščaja. Dobro je bila disciplina vseh oddelkov in lepi nastopi. Vsaki posamezni točki je sledilo burno odobravanje občinstva. Po izvršeni telovadbi je čestital br. dr. Hrašovec bratom, sestram, naraščaju in deci ter se zahvalil v imenu župnega predsedstva za njihov v resnici vzoren nastop.

Po telovadbi se je vršila v Narodnem domu veselica, ki je bila mnogobrojno posečena in nudila dovolj poštene zabave in razvedrila po končanem sokolskem delu. Narodno konjiško ženstvo je marljivo streglo po raznih paviljonih in razpečevalo cvetje, slaščice, razglednice itd. ter tako pripomoglo gotovo tudi h gmotnemu uspehu priredbe. Omenjamo še, da je na zlet v Konjicah prihitela tudi deputacija sokolskega društva iz Maribora, številni je bil poset Slovenjebistričanov. Celjskemu sokolskemu okrožju samo častitamo na tej lepi sokolski priredbi, ki za narodno nekdanj ogrožene Konjice ne more biti brez dobrih posledic za ntrjenje narodne zavednosti in krepek razmah sokolstva.

Velik govor predsednika Francije Milleranda.

Francija vztraja pri svoji politiki napram Nemčiji.

Clement Ferrand Puy-de-Dome, 8. julija. Na današnji slavnosti v spomin Blaise Pascalu je govoril predsednik francoske republike Millerand. Dejal je, da Francija sedaj izvršuje oporoko v vojni padlih junakov, ki so zahtevali, da mora sovražnik obnoviti onih 10 departementov, katere je tako strašno opustošil. Tri leta so se francoske vlade pogajale z raznimi nemškimi vladami, da bi dosegle izvršitev mirovne pogodbe. — Pogajanja pa niso pokazala uspehov. Treba si je bilo izbrati drugačne metode. Skupno s svojimi belgijskimi zavezniki

smo vdrla na poruhrsko ozemlje; nočemo pa anektirati nemški kraj, največ zgolj prisiliti nemško vlado, da nam plača, kar mora plačati. Francija je ta svoj namen takoj jasno poudarila in ostane zvesta dosedanji politiki, ker je prepričana, da bo lojalnost, jasnost in odkritost zmagala nad vsemi zlotami in predsodki. Nato je Millerand pozval Francoze, naj se brez razlike strank čvrsto oklenejo jedinstva, ki je potrebno, da si francoski narod zasigura svoje vojnih zmag.

Kralj in kraljica prideta na Bled začetkom avgusta.

Beograd, 9. julija. (Izv.) »Pravda« poroča: Iz poučenih virov doznavamo, da kralj ta mesec ne bo zapustil prestolice. Povratek kraljice iz Bukarešte se pričakuje za jutri ali pojutrišnjem. Če bo narodna skupščina do konca tega meseca rešila svoj dnevni red, bosta kralj in kraljica začetkom avgusta odpotovala na Bled, kjer bosta ostala dalje časa.

Princ Gjorgje se nastani stalno v Beogradu.

Beograd, 9. julija. (Izv.) »Politika« doznava, da je princ Gjorgje kupil v bližini gostilne »3 šesira« hišo, v katero se bo veseli po svojem povratku iz Pariza, od koder se povrne najbrž šele v jeseni.

Preiskava proti atentatorju Radiću.

Beograd, 9. julija. (Izv.) »Politika« piše, da preiskava zoper atentatorja Radića še ni dovela donikakega uspeha. Preiskovalni sodnik je zadnje dni zasli-

ševal razne priče, ki pa niso izpovedale nič važnejšega. Tudi še ni ugotovljeno, ali je Radić res kupil samokres tam, kjer pravi. Čim dospe tozadevno obvestilo dotične tvrdke, bo preiskava zaključena ter Radić predan sodišču.

Italijanski teror na juž. Tirolskem.

Rim, 8. julija. Zupan južnotirolskega mesta Casteldarno (Ehrenburg) je bil odstavljen, ker ni hotel uvesti italijanskega uradnega jezika.

BORZA

Curiah, 9. julija. (Izv.) Predborza. Beograd 6.15, Pariz 33.90, London 26.75, Berlin 0.0026, Praga 17.80, Milan 24.65, Newyork 577.—, Dunaj 0.00835, žig. kroše 0.0084, Budimpešta 0.675, Varšava 0.05, Sofija 5.90.

Zagreb, 9. julija. Pariz 5.525—5.575, Švica 16.375—16.45, London 4.96—4.985, Berlin 0.375—0.4, Dunaj 0.134—0.135, Praga 2.92—2.95, Milan 4.02—4.04, Newyork 95—96, Budimpešta 1.09—1.12.

Novi škof v Trstu.

Rim, 8. julija. Papež je imenoval za

tržaškega škofa monsignora Luigi Fogarja iz Gorice.

Besede brez konca.

Maribor, 8. julija.

Med zagrebškimi in beograjskimi listi se nadaljuje dan za dnem živahna polemika o srbsko-hrvatskem sporu. Kdor je čital izjave raznih intelektualcev, ki so izhajale svojčas v »Srbskem književnem glasniku«, se ne bo čudil, če se v dnevnih časopisih polemiki stališča vedno bolj oddaljujejo in nasprotja na vso moč pretiravajo. Ako nekoliko objektivnejše misleči intelektualci izražajo v reviji tako različne nazore, kdo naj zameri dnevnim žurnalistikam, da v svojem članu divja preko jasnih dejstev in zavzame vsako količkar mogočo pozicijo, s katere se da udariti po nasprotniku in mu izpodbiti njegov argument. Časniška večalimanj spretna dijalektika pa zapušča za sabo praznoto, kakor jo zapušča na pr. parlamentarne debate. Vse to je mogoče res, besede so lepe, argumenti učinkoviti in — se non è vero, è ben trovato — toda življenje je drugačno, razvoj dogodkov gre svojo pot in človek mora hoče-noče računati tudi s kategoričnim imperativom enostavne resničnosti. Če za hip zapustimo šumo dijalektike in se ozremo po resničnih tleh naše politične vsakdanjosti, nas presenetli spoznanja, da je pravzaprav majo problemov nego nam jih delajo temperamentni govorniki in žolčljivi člankarji. Srbsko-hrvatski spor je za enostavno ustrojeni razum zdaleka preprostejši nego izgleda prevročim glavam, političnim megalomanom in zmedenim ideologom. Dejstvo je, da je tok zgodovine obrnil slovenski in hrvatski razvoj v novo smer in ga tesno združil s srbskim. Dejstvo je, da se naše ujedinjenje ne da promatrati s kaknega visokega stališča: ali smo se Hrvati in Slovenci prostovoljno združili s Srbi ali ne, ampak da je za naše življenje v novi državi važnejše to, da smo faktično ujedinjeni. Tudi posamezni človek ne razglablja pred velikimi dogodki ali pojavi o determinizmu ali indeterminizmu, marveč se jim skuša prilagoditi in jih po možnosti izkoristiti zase. Če pregledamo našo politično zgodovino po ujedinjenju, vidimo, da so bili Srbi — ne glede na dejanske zasluge, ki jih je imela njihova vojska za zmago antante, t. j. za naše osvobodjenje — realni, pozitivni in aktivni. To so tri lastnosti, ki so v političnem življenju vedno le uspešne. Hrvati so se pa začeli zaradi interesnih nasprotij vedno bolj odtegovati vsakemu pozitivnemu delu za novo državo. Prvi dve leti je njihovo izobraženstvo sodelovalo pri izgradnji nove države, nato pa je vedno bolj zmagala Radićeva nerealnost. — Naj rečejo dijalektični advokati, kar hočejo, neizpodbitno dejstvo je, da je Radićev program nerealen, negativen, demagoški. Radić se opira na čustva, računna s slabostjo in občutljivostjo mase in se ovija v nekako čovječansko mistiko, ki se da dijalektično duhovito utemeljiti — mojster v tem je na pr. »Obzorje«, — ki pa je v realnem življenju prazen mehur iz mila. Preveliko samoljubje, občutljivost in zaverovanost v tradicije — to je odvrnilo Hrvate od aktivnega dela za Jugoslavijo in to je hranilo in še hrani srbska hegemonistična stremeljenja. Srbi so bili ves ta čas delavni, agilni — četudi morda preveč materijalistični. In kljub hrvatski abstinenci se država razvija, raste, napreduje. Gotovo je, da bi bila bilanca daleko ugodnejša, če bi ne bilo notranjih ustavnih preprirov — gotovo pa je, da je današnja celotna bilanca za naše razmere in naše ljudi toliko ugodna kakor je v danih razmerah sploh mogla biti.

Hrvatski politični misticismizem je privedel tako daleč, da dober patriot naše države — pa najsi je potem tega ali onega »naroda« in vere — ne more nič več zaupati ljudem, ki poslušajo preroke Radića. Če Radić govori o federaciji, ne vemo, ali mu ni federacija samo ovinek, s katerim hoče doseči eventualno federacijo z državo, ki mu je simpatičnejša nego mu je toliko zasovražena Srbija. In ker to znači izdajstvo sedanjih države, je dolžnost vlade, da dela, kar delajo druge vlade: da razcepitev prepreči. Suverena ljudska volja je zelo lepa reč, a pokažite mi človeka, ki ima res suvereno voljo in ki se mu ni treba ozirati na ničesar drugega, ko na svoje

trenutno razpoloženje! Suverene volje, ki li se vsako leto enkrat prelevila, ni mogoče priznati. Hrvatski federalisti sami priznavajo, da se ne da spreminjati državni mej in vendar njihov prerok Radić neprestano pričakuje pomoči od inozemstva in hvali naše sovražnike. Ta »bav-bave« s tujimi državami je samo bolesten simptom hrvatske nerealnosti in neaktivnosti. Hrvatski in slovenski separatisti imajo toliko formalne in dejanske moči, da bi mogli mnogo pripomoči k izboljšanju naših upravnih, ekonomskih in kulturnih razmer, če bi se osvobodili apriornih političnih premis in bi skušali spraviti svoje zahteve v sklad z enako upravičenimi zahtevami Srbov in unitarističnih političnih skupin. Njim pa očitno ne gre za sklad, temveč za premoč. Njim gre za to, da postane Radić enak Karadjordjeviću. Gre jim za to, da bi bili avstrijski vojak enako cenjen kakor srbski. Gre jim za to, da se jim prizna popolna samoodločba, dasi so tudi Hrvati vezani s sklepom Narodnega vijeća o državnem jedinstvu in monarhiji.

Izpolnitev teh čustvenih zahtev bi značila de facto premoč Hrvatov. To bi pomenilo oiganiti onega, ki je vložil za novo hišo največ kapitala. Naravno je, da je za Srbe nesprejemljiva in da sporazum ni mogoč, najmanj pa pod vodstvom tako plitvega in nestanovitnega politika kot je Stjepan Radić. Zmagali bodo edinele realni, pozitivni in aktivni politiki. Nad plitvo dijalektiko bo zmagala akcija. Tako je bilo vedno in tako še ostane.

Politične vesti.

* Hrvatskim seljakom se pričinja svitati. Pet let bo kmalu, odkar vodi Radić za nos skoro vse hrvatsko kmečko ljudstvo. Dan za dnem, teden za tednom leto za letom obeta mirotvorno čovečansko seljaško republiko, v kateri ne bo ne davkov, ne vojne, ne gospode, medtem pa ostaja vse pri starem in razmere v naši državi se dan za dnem slabšajo. Vsega tega pa ni kriva samo sedanja korupcionistična radikalija, ampak tudi Radić sam, ker jo s svojo abstinenco politiko in pasivno rezistencijo podpira. To pričinja uvidevati zadnje čase tudi hrvatski seljaki sami. V zaslepljenih glavah se pričinja svitati. Radić je duševno abnormalen, to uvidevajo polagoma vsi. Zagrebški »Pravaša«, ki je doslej bil zagovornik Radića, ga sedaj ljuto napada. Posebno v Bosni pa ga pričinjajo zapuščati tudi kmetje. V nekaterih vaseh, kjer je še pri zadnjih volitvah dobil skoro vse glasove, je danes polovica, če ne več njegovih se nedavnih prištevov proti njemu. Kmetje javno izjavljajo, da je Radić norec in slepar. V nekaterih krajih v Bosni, pa tudi na Hrvatskem, kjer je hotel Radić v zadnjem času prirediti sestanke, oziroma so jih hoteli prirediti njegovi agenti, se na njihova vabila ni odzvala niti četrtina povabljenih, v drugih krajih pa sploh nihče. Prvi znaki svitanja se torej že kažejo in mogoče je, da bo Radićeva slava ravno tako hitro ugasnila kakor je vzplamela.

* Madžarsko-romunski spor pred Zvezo narodov. Dne 6. julija je na seji sveta Zveze narodov poročal japonski poslanik Adatei o stanju spora med Madžarsko in Rumunijo radi eksproprijacije onih madžarskih posestev, ki so po trianonski mirovni pogodbi pripadla Rumuniji. Belgijski delegat je predlagal, naj bi se priznali bruseljski sklepi, nasprotni stranki pa naj bi se v interesu mira sporazumeli. Njegove predlog je bil sprejet z vsemi glasovi proti madžarskemu. Nato je podal madžar. pooblaščenec izjavo, da madžarska vlada tega sklepa ne more sprejeti, ker bi ne pripomogel do kočne rešitve. Madžarska vlada si pridržuje vse korake, ki jih bo podvzela na osnovi mirovnih pogodb in pakta Zveze narodov.

V nedeljo 15. julija 1923 vsi

na telovadni nastop in veselico

Sokola v Studencih.

Strašen umor v Ljutomeru.

Zena in sinček ruskega inženjerja umorjena. — Kdo je krivec: ljubimec nezveste žene ali njen sluga?

V noči od petka na soboto se je zgodil v Ljutomeru zločin, kakršnega Ljutomer ne pozna. Razburjenje prebivalstva v trgu in v okraju je veliko. Prejeli smo doslej sledeča poročila:

Ruski strojni inženjer Ganusov, zaposlen pri gradnji železnice, stanoval je z ženo, 3-letnim fantkom Rostkom in starim slugom v Ljutomeru. Te dni se je odpeljal v Požarevac službeno. Njegova žena Rusinja je imela baje ljubavno razmerje z Wranglovim kapetanom Avčerovom. Ob polnoči dne 6. julija t. j. je slišalo več ljudi iz okolice strašno vpitje iz Ganusovega stanovanja. Zjutraj 7. tm. je inženjerjev sluga naleznil orožnikom, da sta njegova gospodinja in njen 3-letni sin umorjena. Sodnijska komisija je našla v stanovanju Ganusovo ženo nago zadavljeno z lastno srajco in njenega sina zadavljenega z raztrgano brisačo.

Sluga pravi, da je prišel okoli 10. ure v noči Wranglov kapetan z Ganusovo ženo v stanovanje; on — sluga — je zaklenil za njima vrata od zunaj, ker mu je bil inženjer Ganusov baje naročil, naj pazi na ženo; sam pa da je šel k nekemu znanecu Rusu po pričo. Wranglov kapetan je baje moral oditi skozi okno. Sluga je razpraskan po obrazu in prsih, kar vzbuja sum, da je on hotel ženo poslati in jo je zadavil, ker se mu je branila. Ne ve se, ali ga je znanec zavrnil glede pričevanja nezvestobe, dejstvo je, da je sluga ob polnoči bil doma v svoji sobi in da baje ni slišal vpitja. Wranglov kapetan trdi, da mu je sluga odprl večna vrata in da je bil že mnogo časa poprej v radniški menzi. Sodišče je sluga in Wranglovega kapetana zaprlo. Inženjer Ganusov se še ni vrnil s službenega potovanja. Sodnijska preiskava je v teku.

Dnevna kronika.

— Smrtna koša. V Št. Ilju je preminil v soboto dne 7. tm. visokošolec Ivan Bauman, star 25 let. Pogreb se vrši v torek dopoldne.

— Smrt odličnega narodnjaka. V Bovcu v Jul. Krajini je umrl dne 5. tm. po dolgi bolezni odvetnik dr. Rudolf Gruntar, znan narodni prvoboritelj, odvetnik in župan v Cerknem, kamor se je preselil po prevratu iz Tolmina. Komaj 50-letnega moža so položili v Kobaridu k večnemu počitku. Vrlemu narodnjaku in odločnemu naprednjaku blag spomin!

— Prva jugoslovenska podmornica. Društvo »Jadranska Straža« priredi na Petrov dan v Novem Sadu veliko svečanost, na kateri se bodo zbirali darovi za prvo jugoslovensko podmornico. Svečanosti se udeležijo celokupno rečno brodovje, Sokolstvo in druga društva. Ob tej priliki se bo priredil tudi večji izlet po Donavi.

— Klerikalci in državne šole. V Mariboru se klerikalci dan za dnem zaganjajo v državno žensko učiteljsko, češ, da je odveč, ker imamo itak zasebno samostansko. V Ljubljani, kjer imajo tudi nune svoj zavod, jim je na potu mestni licej, ki ga namerava klerikalno-komunistična ljubljanska večina v mestnem zastopu ukiniti. »Slovenec« pravi v zagovoru tega načrta, da je dolžnost države, da skrbi za šolstvo. To je sicer popolnoma prav, samo da se klerikalci tega ne drže. V Mariboru jim je ravno državno žensko učiteljsko na potu, ker bi znalo izpodrinuti njihovo zasebno. V Ljubljani pa nastopajo proti mestni šoli, da bo uspevala njihova nunska. Iz vsega pa se vidi, da gre njim le za to, da dobe šolstvo v svojo oblast. Ker na državne šole ne morejo upati, hočejo to doseči potem svojih zasebnih šol. Vlada bi storila le dobro, če bi vse te nepotrebne zasebne šole ukini in posvečala večjo pozornost državnim šolam.

— Naši slovenski dijaki-vojaki. Sledeči slovenski dijaci so v Valjevu položili s prav dobrim uspehom izpit za pešad. rezervne podporučnike: I. četa: Pavel Marc — Trst, Drago Sentea — Maribor, Karl Pirš — Zg. Šiška, Otokar Zorn — Maribor; II. četa: Pernc Stane — Škofja Loka, Metod Kopitar — Novo mesto, Alojzij Kramarič — Ljubljana; Josip Ogrine — Ljubljana; III. četa: Iv. Elisar — Križevci, Janko Galovič — Ljubljana, Drago Gračner — Maribor, Vladimir Jelinek — Bregana, Vlado Kramar — Vranks, Igor Krant — Kamnik, Boris Kunej — Sv. Peter pod Sv. Gorami, Albin Puh — Rob-Vel. Lušče, Zoran Vrtovec — Ljubljana; IV. četa: Milan Banó — Metlika, Cvetko Krehel — Maribor, Alojzij Kozelj — Bled, Fr. Pipan — Sp. Šiška, Zdravko Rak — Kranj, France Repič — Prekija.

— Tragičen samomor v Beogradu. Pred par dnevi je našel službujoči orožnik na živinskem trgu neko mlado damo v smrtnih krčih. Poleg nje je ležala prazna steklenica, v kateri je bil strup. Med prevozom v bolnico je dama umrla. Kakor se je pozneje ugotovilo, je to neka Caca Seda Prendić. Pred letom se je ločila od svojega moža, stopila v muslimansko vero in se poročila z nekim Prendićem. Živela sta v velikem pomankanju. Ona je bila zadnje tri mesece nastavljena pri prosvetnem oddelku v Subotici kot strojepiska. Vsled obojosti se je morala vrniti v Beograd, kjer si je v obupu končala svoje mlado življenje.

— Ustava ruske sovjetske unije. Drugi kongres unionistične eksekutive je potrdil novo ustavo sovjetske unije. Za predsednika je bil soglasno izvoljen Lenin, za zunanjega ministra Čičerin, za ministra vojne pa Trocki.

— Proforski kongres v Sarajevu je bil v soboto zaključen. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se pozivlja vlada, da izpolni do septembra dane obljube, v nasprotnem slučaju pa se nalaga centralnemu odboru, da ukrene vse potrebne v zaščito interesov svojih članov.

— Katastrofalna železniška nesreča v Rumuniji. V torek sta trčila blizu Braile v Rumuniji brzovlak in tovorni vlak. Oba vlaka sta bila skoraj popolnoma razbita. Mrtvih je 26, težko ranjenih pa 70 potnikov.

— Madžari agitirajo na Slovaškem za komunizem. V Banskí Štiavnici na Slovaškem so oblasti razkrile dobro organizirano komunistično zaroto. Našli so veliko zalogo dinamita, bomb in drugega materiala. Organizator te protidržavne zarote je bil madžarski državljani in znan ni madžaron Eduard Balastyák. Zastrupljanje Slovakov s komunizmom je stari načrt madžarskih nacionalističnih reakcionarjev.

— Boljševiki barantajo z rusko zemljo. Japonska vlada je ponudila sovjetski Rusiji, da kupi otok Sahalin za 150 milijonov jenov. Sovjetska Rusija ga proda, zahteva pa 1 milijardo zlatih rubljev. Kupčija je za sedaj odložena.

— Najmanjše letalo na svetu. Italijanski ministrski predsednik Mussolini je prisostvoval prvemu letu najmanjšega letala na svetu v Centovale. Letalo goni majhen motorček od treh konjskih sil.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Izvedeli smo, da žena tukajšnjega nemčurskega brivca Kaufkeja podučuje, ne da bi bila k temu upravičena, deco nemčurjev v rožni delih in v nemiščini. Šad tega »podučanja« se že kaže: deca je v šoli renitentna napram slovenskemu učitelstvu, govori med seboj samo nemško, noče peti naših narodnih in državnih himen niti v šoli, ampak ostentativno molči, kadar se v šoli poje. Kaj delata naš krajni in okrajni šolski svet? Vprašamo ju, ali hočeta vršiti svojo dolžnost in preprečiti, da bi ženska, ki je zagrizena sovražnica vsega, kar je jugoslovensko, in ki tudi moralno ni na višku, zlorablja poduk, da katera niti ni usposobljena, v to, da vceplja v srca mladine sovraštvo proti našemu narodu in državi. Čudimo se, da pošilja k temu poduku svojo deco tudi g. Kofler, ki je vendar navdušen Orel in torej član organizacije, ki je vsaj — po zatrdilu njenih voditeljev — strogo narodna. Menda vendar ne nemško narodna?

k Jugoslovenski
Matici:

Sprejmejo se sposobni
zavarovalni pot-
niki in akviziterji.

Ponudbe na upravo lista
pod „Zavarovalnica“.
1396 3-1

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

OGLAS

(NABAVKA BRAŠNA.)

Na osnovu naređenja Gosp. Ministra Vojnog i Mornarice E. P. broj 3.260 od 1. maja ove godine održat će se na dan 4. avgusta 1923. godine u 11 časova pre podne u INTENDANTURI DRAVSKE DIVIZIJSKE OBLASTI U LJUBLJANI (kasarna Vojvode Mišća objekt XIV.) PRVA JAVNA USMENA LICITACIJA za nabavku in isporuku 730.000 kilograma pšeničnog hlebnog brašna tipa 80% i to:

Za garnizon Ljubljana	290.000 kilograma,
„ „ Maribor	280.000 „
„ „ Celje	160.000 „

Isporuka brašna po mesečnim partijama franko magacin intendantskih slagališta pomenutih garnizona do 25. novembra 1923. godine.

Kaucija polaze se u gotovom novcu ili u vrednosnim papirima po odredbama čl. 88. Zakona o državnem računovodstvu na dan licitacije do 10 časova pre podne na kasi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i to:

Za garnizon Ljubljanski 75.000 dinara, za garnizon Mariborski 75.000 dinara i za garnizon Celje 40.000 dinara skupno 190.000 dinara.

Uслови po kojima će se ova licitacija izvršiti mogu se videti svakog dana pre i posle podne u kancelariji intendature Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i vojnog okruga u Mariboru i Celju.

Svaki ponudjač (licitant) obavezan je, da na dan licitacije preda predsedniku komisije pismeno svedočanstvo nadležne trgovačke komore o svojim preduzimljivim podobnostima kao i uverenje o tome, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje.

Iz kancelarije intendature Dravske divizijske oblasti E. broj 9.904 od 26. juna 1923. godine u Ljubljani.

Mala oznanila.

Vpokojeni poduradnik, 38 let star, veče slovenske in nemške korespondence, knjigovodstva in strojeprave z dolgoletno pisarniško prakso, išče službo kot pisarniška moč skladišnik ali kaj primernega. Naslov se izve v upravištva. 1404

Rahim nujno, za na novo pričetle plodnosno podjetje posojilo 5000.— D proti 20% obresti na dobo 6 mesecev. Denar zasiguran. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod sifro „posojila 5000.—“. 1402

Gosli za učence, 200 Din, na ogled v trgovini Hois, Koroska cesta 24. 1411

Knjigovodstvo ali korespondenco za par ur dnevno sprejme pri privatnem podjetju. Cenj. ponudbe na upravo pod „Strokovnjak“. 1407

Levska psica, dresirana, se odda zastoji lovu na deželo. Vprašati Maribor, Prešernova ul. 19. 1406

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 fini med, konjak, 1 hol. liker Levert, 1 Co-infreanks liker, 1 Triple secc; vse skupaj samo za Din. 252.— Hmelak i drug, Maribor, 1301

10.000 K dam onemu, ki mi preskrbi stanovanje. Naslov pove uprava. 1300 5-5

Temna jedilnica cene na prodaj. Naslov v upravi. 1399 1

Brat in sestra iščeta takoj dve meblirani sobi s hrano. Ponudbe pod „Selidna“ na upravo lista.

Dve meblevani sobi (ena z eno, druga z dvema postelja-ma) se oddata do 15. septembra. Naslov pove upravištva „Tabora“. 3-3

Ne pozabi naročnino!

Nadgeometer
Adolf Götzl

obl. aut. civ. zemljemera
prevzema vse v svojo stroko spadajoče meritve, parcelacije i. t. d.

Maribor 1831

Aleksandrova cesta 55.

Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Vse lika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, hrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2555

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Najgloblje žalosti potrli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni sin, brat, svak in stric, gospod

Ivan Bauman

visokošolec

v soboto, dne 7. julija ob 3/4.17. uri, previden s tolažili sv. vere, v 25. letu svoje dobe bogu vdano preminul.

Pogreb predragega nam pokojnika se vrši v torek, dne 10. julija 1923 ob 9. uri iz hiše žalosti, Sv. Ilj. hiš. št. 55, na domače pokopališče, kjer se nepozabnega položi v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Sv. Ilj, dne 9. julija 1923.

Ivan in Josipina Bauman, stariši.

Mimi Purkarthofer, roj. Bauman, Lizi Bauman, sestri.

Josip Bauman, Edvard Bauman, brata.

Maks Purkarthofer, svak.

Maks in Dora Purkarthofer, nečaka. 1409

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(18)

In to vse da ne bi bilo vredno niti par dukatov? — In to bi bila najlepša, najboljša zahvala za zasluge, ki si jih je pridobil. — Dukati s kraljevo podobo — da, to edino odlikovanje in zahvala je za njega.

»A če bi se Eloiza, njegova sitna zmerjajoča »boljša« polovica, ne hotela izkazati in ga na zaželjeni način odlikovati, tedaj bi se pa podal kar k gospodu de Tournehem ali pa k gospodu d' Etioles. — Ej — za zlomka vendar, — gospod oče in pa gospod soprog Ivane bodo pač znali, kako se cenijo z zlatniki za sluge, ki si jih je on pridobil za hčer, zbiroma soprogo.

To so bila premišljevanja, koja so se polastila očke Noe, ko je opazil, da so steklenice prazne in mošnja suha.

Zapustil je svoj brlog v ulici Huchete pa se brez obotavljanja podal v ulico Avguštincev, proti palači d' Etioles, kjer je njegova družica Eloiza sedaj bivala. Vstopil je, kot se je njemu zdelo, — prav imenitno, veličastno, kar pa ni preprečilo, da ga je Eloiza sprejela nekam neprijazno. — Odkar je Ivana izginila, je bila Eloiza kot na žerjavi. — Predstavljala si je vse mogoče in deloma tudi ugani, a to jo je pa tudi potrla.

»Evo, — glej ga, — pijanca, živi sod-bek. Odkod prihajaš? — Ej, — si že vse denarce zapil, kaj ne, pa hočeš drugih, ne reče? — ga je pozdravila zmerjajoča. — Noe si je namahal polni nosnici duha-ma, — se veličastno vzravnaval ter ošabno, a mirno odvrnil:

»Res, da sem zapil ves denar, kar sem ga imel, ali vedite gospa, — naj

bom še tako pijan, ste mi še zmiraj dolžna spoštovanje.«

»Eh, — je godrnjala Eloiza, — men-da si res še na tešče, da klatiš tako prazne.«

»Ej, pa res, — na tešče sem še, — je vzdihnil in se spovedal Noe Poisson. — »Ali še vem, kaj govorim in potrdim še celo, kar sem rekel. — Kajti, — ni se posrečilo vam vsem skupaj, da bi rešili hčer iz nevarnosti, ki ji je pretila.«

Eloiza je postala pazljiva. — Ah — vendar bo nekaj zvedela.

»Nevarnost? — je ponovila vprašujoče. — Ivana, — kaj vendar hočeš reči?«

»Le edino to, — je moško odvrnil Noe, — da je Ivana imela sovražnike, ki so ji stregli po življenju, in če je sedaj izven nevarnosti, je to edino moja zasluga, — moja — Noe Poissonova zasluga, — očeta njenega zasluga!«

Ivana da je imela kakakega sovražnika, — kedo ti je vendar to vendar povedal? — Povej, povej hitro! —

»Kdo vendar?! — Gospod Berryer sam. Mislim, da je to verodostojna, odlična oseba!«

»Gospod Berryer ti je to rekel?!« — In matrona je pri sebi mislila:

»Oj, oj, — kaj naj pa to pomeni? — V kaj vendar se je tu vmešal Berryer?«

Glasno pa je pristavila:

»In ti si rešil Ivano? — Kako, kako, razloži mi hitro!«

»Da, jaz, tu prisotni jaz jo je rešil, — je odvrnil Noe navidezno priprosto, a iz besed je zvenela gizdava ošabnost in poveljevanje samega sebe.

»Ali kako, — kako si to naredil? Povej mi vse natančno, — ničesar ne pozabi, ničesar ne izpusti, če hočeš, da ti napolnim mošnjiček.«

In začel je pripovedovati ženi na dolgo in široko, kako se je izvršil rop gospo d' Etioles, seveda je posebno povdarjal, kako vlogo je on igral pri tem. — Misli je, da bolj ko slika svoje važno delova-

nje v tem, tem večja bo mera cvenkajočega odlikovanja.

Eloiza Poisson pa je imela z Ivano skrite, a visokoteče namene, katere je zasledovala kot prava intrigantka brez vesti in brez posebnih pomislekov.

Ni pa ni vedela o tem, kaj se je zgodilo potem, ko je Ivana šla od vedeževalke, kateri je bila ona sama povedala odgovore na vprašanja Ivane.

Brezuspešno je tekala po Parizu, da bi jo bila dobila. — A sedaj je začela misliti, in kjer ni njen bebasti mož ničesar opazil, je ona jasno razumela.

Z mislijo je sledila spletki, kateri je nevedno Noe dobro služil.

In če je pripovedovanju Noe Poissona še pridajala svoje skrite informacije, če je vse po svoje raztolmačila, je prišla do logičnega zaključka, da je Berryer kratkoma odvedel Ivano na željo Ludvika XV.

Toda ni si bila gotova. — Nekateri dogodki so se ji zopet vrinili v spomin, da je dvomila, ako ni kralj sam imel rok zvraven.

Kralj sam! — — — Častivredno matrono je spreletelo veselje.

Ivana je bila v Versaillesu, ker je bil tudi kralj tamkaj. — Ivana je bila sedaj kraljeva ljubica in ta — ker so zaljubljeni vsi jednaki — je skrival svojo srečo v kakem skritelem gnezdu.

Ivana — ljubica kraljeva, to je pomenilo izpolnitev vseh želja, — in ona, — Eloiza Poisson si bo pri razdeljevanju že zagotovila prvo mesto.

Ivana je bila sedaj še le skrivna ljubica kraljeva, ali — ona, ona bo že skrbela za drugo. Če si je kralj, — oni boječi kralj kaj takega upal, ga bo že ona znala prisiliti, da se bo tudi očitno izjavil. In tako bi z njeno pomočjo postala »njena hči« — Favoritka — priznana kraljeva ljubica. — Seveda poštena, vestna matrona niti hip ni dvomila, da se ne bi bila Ivana takoj podala kralju.

In ker sta jo radost in ponos hofela

kar zadušiti, je morala nekomu zaupati svojo skrivnost. — Zaupala jo je Noe-tu, ki je ves blažen gledal srečno v svet, ko je poslušal zaupnost svoje žene.

»Poisson, prijatelj moj, — je končala svoj govor, — najina sreča in blagostanje je sedaj zagotovljeno.«

»Kralj, — kralj je bil to — in jaz sem pomagal kralju, — je mrmral Noe Poisson ves prevzet od nenavadne nove vice.

»In niti slutiti nisi kaj takega, — kaj ne?«

»Pa gotovo, — to bo silno veselilo mojega dragega prijatelja Crebillona, — je mislil skoro glasno Noe. — »Hitro mu moram iti povedat važno novico!«

In z nebriznostjo pijancev je Noe, ki sicer ni bil hudoben, a je vendar imel od opojnih pijac že skoro popolnoma omračen um, da ni več spoznaval smisla onega »fas et nefas« — radostno vzdihnil:

»Pa je res velika sreča to za nas in jaz upam, da mi sedaj ne boš več odrekala nekaj »louis-d'or-ov« (zlatnikov Ludvikovo podobo).«

Te besede so najbolj karakterizirale Noe Poissona.

Eloiza pa se je izkazala radodarna. »Evo tu, — vzemi vse, — ali ne govori z nikomur o ti stvari!«

In ponudila je svojemu možu mošnjo, polno zlatnikov, katero je Noe previdno hitro skril v nedrje.

Ko je srečno dosegel, kar je želel, je Noe Poisson hitro odvrnil, ne da bi ga njegova žena, vsa prevzeta od svojih želj in sanj le količkaj zadrževala.

Ko je bil na cesti, je pijanec začel božati mošnjo, — jo potehtal, pa si zadovoljno mel roke:

»Ej, ej, — to jih pa je, — bo vendar za nekaj steklenic onega izvrstnega vina d' Anjou, katerega bova pila z dragim prijateljem. — Ne govori z nikomur o tem, — mu je zabičala žena, — ali — Crebillon je toliko kot jaz sam, — jaz in Crebillon sva jedna duša in dve telesi.«